

N:o 41.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Genom en den 3 nästlidne februari afläten proposition, n:o 44, som blifvit af båda kamrarna till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att nedannämnda paragrafer i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

Landstingsmännen väljas, med hänsikt till hvarje stads, härads eller tingslags folkmängd, sålunda:

att hvarje stad med 2,500 invånare eller därunder utser 1 landstingsman,
 med öfver 2,500 till och med 5,000 invånare..... 2 landstingsmän,
 » » 5,000 » » » 7,500 » ..... 3 »
 o. s. v. efter samma beräkning för öfverskjutande folkmängd;

- att hvarje härad eller tingslag med 5,000 invånare eller därunder utser..... 1 landstingsman, med öfver 5,000 till och med 10,000 invånare..... 2 landstingsmän, » » 10,000 » » » 15,000 » ..... 3 » o. s. v. efter samma beräkning för öfverskjutande folkmängd;
- att valet i stad verkställs efter de för val till kommunalbefattningar därstädes gällande föreskrifter;
- att härad eller tingslag, som innefattar flera än en kommun, väljer, genom därtill i kommunalstämmorna utsedda valmän, det antal landstingsmän, som belöper sig på häradet eller tingslaget; och
- att härad eller tingslag, som innefattar endast en kommun, väljer omedelbart det föreskrifna antalet landstingsmän, enligt hvad för val i kommunalstämma är stadgadt.

Höra delar af samma härad eller tingslag till olika län, väljer hvardera delen landstingsman till det län den tillhör. Innehåller någon del mindre än ettusen invånare, väljer den tillsammans med närmaste inom samma län belägna tingslag.

För hvarje valkrets utses suppleanter till lika antal som landstingsmän.

§ 6.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande kungör årligen ej blott hvilka landstingsmän och suppleanter äro i tur att afgå än äfven huru många landstingsmän jämte suppleanter samt huru många valmän jämte suppleanter skola för hvarje valkrets utses.

Val till landstingsman för härad eller tingslag, där det bör genom valmän verkställas, skall förrättas å första rättegångsdagen af lagtima sommartinget i häradet eller tingslaget, men, där sommarting icke hålles, å första rättegångsdagen af lagtima vintertinget. I de orter, där förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting länder till efterrättelse, skall valet förrättas å första rättegångsdagen af det allmänna sammanträde, som efter april månads utgång först infaller. Möter hinder för valets verkställande å tid, som sagd är, förrättas det å dag, som valförrättaren utsätter och behörigen kungör.

Valmännen skola utan särskild kallelse sig vid valet personligen inställa.

Häradsrättens ordförande är valförrättare.

Där valet sker omedelbart i kommunalstämma, skall det vara före juni månads utgång verkställt.

Inom samma tid bör ock landstingsmannaval i stad hafva försiggått.

§ 10.

Sedan alla landstingsmän blifvit utsedde, företages på enahanda sätt val till suppleanter.

För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper, som för valbarhet till landstingsman.

Ordningen emellan suppleanterna skall vid valtillfället bestämmas; och iakttages därvid att, därest vid valet två omröstningar måst företagas, den, som i första omröstningen förklarats vald, intager plats framför den, som valts i den senare omröstningen; samt att af dem, som valts vid samma omröstning, den, som erhållit flera röster intager plats framför den, som erhållit färre röster, och, om två eller flera erhållit lika antal röster, företrädet dem emellan afgöres genom lottning.

§ 14.

Skiljes den valde från uppdraget, förty att han laga ursäkt visat, eller att han icke varit behörig att under omröstning komma, eller förty att röstberäkningen felaktig varit, låter Kungl. Maj:ts befallningshafvande sådant i länskungörelserna införa och inkallar, därest icke, i följd af besvärens pröfning, annan person förklarats vara vald, till ordinarie landstingsman den främste bland de inom distriktet för samma tid valde suppleanterna. Finnes ej sådan, inkallas den främste af de öfriga för distriktet valda suppleanterna, dock att sålunda inkallad suppleant ej må såsom ordinarie landstingsman tjänstgöra längre tid än den, för hvilken han blifvit vald till suppleant.

Förklaras hela valföretagningen olaglig, förordnar Kungl. Maj:ts befallningshafvande om ofördröjligt företagande af nytt val.

§ 21.

Afgår landstingsman under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, låter Kungl. Maj:ts befallningshafvande sådant i länskungörelserna

införa och inkallar till ordinarie landstingsman den främste bland de inom distriktet för samma tid valda suppleanterna. Finnes ej sådan inkallas den främste af de öfriga för distriktet valda suppleanterna, dock att sålunda inkallad suppleant ej må såsom ordinarie landstingsman tjänstgöra längre tid än den, för hvilken han blifvit vald till suppleant.

Inträffar för landstingsman sådant hinder, att han ej kan vid landstinget sig inställa, åligger det honom att därom ofördröjligen underrätta Kungl. Majts befallningshafvande, som till tjänstgöring vid det landsting inkallar den främste bland de inom distriktet för samma tid valda suppleanterna eller, om sådan ej finnes, den främste af de öfriga suppleanterna.

Landstingsman åligger tillika att, så fort ske kan, till landstingets sekreterare insända sin till landstinget ställda skriftliga anmälan om det inträffade hindret.

§ 22.

Landstingsman, som utan sålunda anmäldt, af landstinget godkänt, förhinder uteblifver, skall böta till landstingskassan för hvarje dag, han är frånvarande, två riksdaler riksmünt, men dubbelt, om han uraktlåter att underrätta Kungl. Majts befallningshafvande eller göra anmälan hos landstinget, på sätt § 21 föreskrifver.

§ 23.

Kommer behörigen kallad suppleant icke tillstädes, och har han ej heller, där så ske kunnat, senast vid landstingets första sammankomst anmält hinder, som af landstinget godkännes, skall han till landstingskassan böta två riksdaler riksmünt för hvarje dag, han frånvarande är, och dubbelt så mycket om landstinget måste i anseende till de närvarandes fåtalighet inställas eller upplösas.

§ 47.

I fråga om bestämmande af afgifter eller arbetsbidrag för sådana företag eller åtgärder, till hvilka bidrag böra enligt lag från hemman och fastighet utgå, eller i afseende å hvilka andra grunder för kostnadernas uttaxering äro fastställda, gäller till efterrättelse hvad i ty fall stadgadt är. I öfrigt må landstinget, med afseende på ett ifrågakämlldt företags

beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfordras; dock att, med undantag för den i särskild författning stadgade sjukvårdsafgift, ingen personlig eller efter matlag utgående afgift må af landstinget beslutas.

I de fall, då icke några sådana bestämmelser finnas meddelade, som i föregående moment omtalas, böra de afgifter, som af landstinget blifvit till uttaxering beslutade, utgå i förhållande till den allmänna bevillning för fast egendom eller för inkomst af kapital eller arbete, som af enhvar skattskyldig till statsverket erlägges. För sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, påföres landstingsskatt efter det belopp, som, därest bevillning skulle utgå för densamma, på grund af taxeringsvärdet svarar mot sådan bevillning, hvaremot inkomst af arrende för sådan fastighet ej skall vid påförande af landstingsskatt tagas i beräkning; skolande hvad sålunda stadgas gälla jämväl kronopark, som bildats vare sig af mark, som åt kronan inköpts efter 1874 års början, eller af staten tillhörig jordbruksdomän eller del af sådan.

Då fråga om grunden för afgifters uttaxering uppkommer, skall denna fråga först afgöras. Framställes inom landsting påstående, att företag, hvarom förslag blifvit väckt, är af den beskaffenhet, att endast stad eller endast landsbygd af företaget kan hafva hufvudsaklig nytta, och att förty i förra fallet landsbygden och i det senare städerna, vare sig samfällt eller en eller flera bland dem, må från bidrag till det företaget befrias eller med sådant bidrag i jämförelsevis mindre mån betungas; då skall jämväl öfver sådan framställning beslutas, innan hufvudfrågan till afgörande företages, och äge landstingets samtliga ledamöter att i beslut härom deltaga, men i öfverläggning och beslut i hufvudfrågan må icke andra deltaga än ledamöter från de delar af länet, som skola till företaget bidraga.

§ 48.

Till ledning för landstingsskattens bestämmande böra häradskrifvarne hvarje år, efter slutade taxeringsförrättningar, till landstingets ordförande genom Konungens befallningshafvande insända förteckningar, som för hvarje socken summariskt upptaga såväl beloppen af åsatt bevillning, särskildt för jordbruksfastighet, för annan fast egendom, samt för inkomst af kapital eller arbete, sist nämnda belopp efter afdrag af bevillning för inkomst af arrende af sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, som ock beloppet af hvad efter taxeringsvärdet svarar mot bevillning för jordbruksfastigheter, för hvilka bevillning ej erlägges. Genom

Konungens befallningshafvande insända magistraterna dylika uppgifter för städerna; hvarefter landstingets ordförande låter genom kamreraren därpå upprätta sammandrag, upptagande summan för hela länet, samt huru mycket sig belöper å hvarje stad eller socken.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1906.

Förevarande proposition är föranledd af två särskilda Riksdagens skrivelser till Konungen, *den ena* af den 14 mars 1903, hvarigenom Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, i hvad mån förordningen om landsting den 21 mars 1862 kunde böra undergå jämkning, i syfte att tydliga och fullständiga stadganden måtte erhållas dels om förfarandet, då ledamot eller suppleant i landsting afginge, innan tiden för uppdraget vore ute, dels angående inkallande af suppleant vid förfall för ordinarie ledamot, dels ock beträffande sättet för handläggning och afgörande af frågor, som endast berörde viss del af landstingsområdet, antingen landsbygden eller städerna, vare sig samfällt eller en eller flera bland dem, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill förhållandena kunde föranleda, och *den andra* af den 27 april 1904, innefattande anhållan om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till sådan ändring i förordningen om landsting, att jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlades, skulle påföras landstingsskatt efter det belopp, som, därest bevillning för fastigheten skulle utgå, på grund af taxeringsvärdet svarade mot sådan bevillning, hvaremot inkomst af arrende för sådan fastighet ej skulle vid åsättande af landstingsskatt tagas i beräkning.

Öfver ett i anledning af förstnämnda skrivelse inom civildepartementet uppgjort förslag till lag om ändrad lydelse af 3, 6, 10, 14, 21, 22, 23 och 47 §§ i förordningen om landsting hafva yttranden afgifvits af samtliga Konungens befallningshafvande och landsting. Därvid hafva mot vissa delar af förslaget gjorts erinringar, hvilka dock icke föranledt ändring däri.

Jämväl öfver ofvanberörda Riksdagens skrivelse af den 27 april 1904 hafva utlåtanden inhämtats från Konungens befallningshafvande i länen och landstingen. I sistnämnda ärende har tillika domänstyrelsens yttrande infordrats. Af denna framställning föranledda bestämmelser hafva ansetts

böra införas i 47 och 48 §§ landstingsförordningen, med anledning hvaraf det förut omförmälta förslaget till ändring i vissa §§ af samma förordning kompletterats med de sålunda erforderliga stadgandena.

Mot det i propositionen innefattade lagförslag har utskottet icke funnit något att erinra; och hemställer utskottet alltså,

att förevarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 21 mars 1905.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.